

Nová regulace přeshraničních transakcí – zákon o prověřování zahraničních investic

Únor 2021

Autoři: [Eva Jíchová](#), [Marie Talašová](#)

Kontaktní osoby: [Ivo Janda](#), [Marie Talašová](#), [Jan Jakoubek](#)

Dne 1. května 2021 vstoupí v účinnost zákon č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic (dále jen „**zákon**“), umožňující státu kontrolovat potenciálně rizikové zahraniční transakce realizované investory ze zemí mimo EU. Na základě nové regulace může stát prověřenou zahraniční investici povolit, podmínit splněním podmínek nebo v krajním případě zakázat její uskutečnění či další trvání. Při plánování přeshraničních transakcí je třeba v dostatečném předstihu posoudit, zda investice podléhá schválení a počítat s faktickou i časovou náročností prověřovacího řízení.

1. Cíle nové regulace

Cílem zákona je zavedení státní kontroly zahraničních investic do klíčových odvětví, jako je např. kritická infrastruktura. V České republice doposud kontrola zahraničních investic zavedena nebyla, s výjimkou omezené regulace v sektorových předpisech, např. v zákoně o zbraních či zákoně o bankách. Zákon je adaptačním předpisem pro nařízení (EU) 2019/452¹ (dále jen „**Nařízení**“) a zavádí unijní standard pro prověřování přímých zahraničních investic ze zemí mimo EU. V rámci nově vytvořeného procesu tak budou členské státy sdílet informace o prověřovaných investicích a koordinovat související opatření. S ohledem na obecné znění Nařízení se posouzení režimu i typu prověřovaných investic může v jednotlivých národních úpravách členských států lišit. Řízení o prověření zahraniční investice vede Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „**MPO**“) a v některých případech může rizikové investice projednávat rovněž Vláda ČR.

2. Kontrolované investice

Pro posouzení, jestli bude stát investici prověřovat, je zásadní otázka, zda lze aktiva považovat za zahraniční investici a zda jde o investici do rizikové oblasti.

Dle zákona je **zahraniční investicí** jakákoliv majetková hodnota, kterou zahraniční investor² poskytnul nebo poskytne za účelem výkonu hospodářské činnosti v České republice a která mu umožňuje vykonávat účinnou míru kontroly společnosti. Za účinnou míru kontroly zákon považuje:

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452 ze dne 19. března 2019, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie.

² Zahraničním investorem je investor ze třetích zemí (mimo EU) a unijní investor přímo či nepřímo ovládaný ze třetí země. Za zahraničního investora se za splnění určitých podmínek považuje i svěřenský správce, který na účet svěřenského fondu učinil nebo hodlá uskutečnit zahraniční investici.

a) možnost zahraničního investora nakládat nejméně s 10 % podílem na hlasovacích právech nebo možnost uplatnit tomu odpovídající vliv v cílové osobě (včetně podílů osob podrobených jednotnému řízení a osob jednajících ve shodě),

b) členství zahraničního investora nebo osoby jemu blízké v orgánu cílové osoby,

c) možnost zahraničního investora nakládat s vlastnickými právy k věci, jejímž prostřednictvím se hospodářská činnost provádí, nebo

d) jiná míra kontroly, jejímž důsledkem je schopnost zahraničního investora získat přístup k informacím, systémům nebo technologiím, které jsou důležité z hlediska ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku.

Zákon nevyžaduje přímý majetkový vstup do cílové osoby, ale postačí splnění některé z výše uvedených podmínek, např. členství v orgánu cílové osoby, vlastnictví věcí sloužících k provádění hospodářské činnosti, atd.

3. Oblasti prověřovaných investic

Zákon počítá se dvěma základními kategoriemi investic a souvisejícími režimy prověřování, kterými jsou:

a) investice do rizikových oblastí (tj. seznamem stanovená odvětví s vyšší mírou rizikovosti pro státem chráněné zájmy) vyžadující povolení před jejich realizací, a b) ostatní investice, které sice nevyžadují povolení, ale vzhledem k tomu, že mohou ohrozit státem chráněné zájmy, mohou být zpětně prověřeny z moci úřední.

Investice vyžadující předchozí povolení

V první skupině jsou investice do zákonem vymezených rizikových oblastí, které mají zvýšenou míru ochrany a vyžadují získání povolení před realizací investice. Např. pokud cílová osoba dané investice provádí výrobu, výzkum, vývoj, inovace nebo zajišťování životního cyklu vojenského materiálu (dle zákona o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, provozuje prvek kritické infrastruktury (dle krizového zákona), spravuje informační nebo komunikační systém kritické informační infrastruktury (dle zákona o kybernetické bezpečnosti), vyvíjí nebo vyrábí zboží dvojího užití (zboží uvedené v příloze IV nařízení (ES) 428/2009, které je určeno pro civilní použití, ale využitelné i pro vojenské účely). Pokud bude prověřovaná investice vyhodnocena jako riziková, může MPO rozhodnout o podmíněčném povolení a nastavit podmínky, za kterých může být realizována např. provést konzultaci při budoucím navýšení vlivu zahraničního investora, nebo v krajním případě povolení neudělit.

Investice s rizikem následného prověření z moci úřední

V druhé skupině jsou investice, které jsou mimo rizikové oblasti, nicméně způsobilé ohrozit bezpečnost státu nebo vnitřní či veřejný pořádek, proto mohou být z moci úřední zpětně prověřeny až do pěti let od jejich dokončení. Dnem dokončení zahraniční investice se rozumí a) den uzavření smlouvy nebo poslední ze smluv, jejímž či jejichž účelem je uskutečnění zahraniční investice, b) den nabytí účinné míry kontroly provádění hospodářské činnosti, nebo c) den zahájení hospodářské činnosti, podle toho, která z těchto skutečností nastala později. MPO může vydat rozhodnutí o podmíněčné přípustnosti zahraniční investice, o zákazu uskutečnění zahraniční investice nebo o zákazu dalšího trvání zahraniční investice, pokud je to na základě rozhodnutí vlády nutné z důvodu ochrany bezpečnosti České republiky nebo vnitřního či veřejného pořádku.

4. Konzultace (předběžné posouzení investice)

V případě nejasností ohledně rizikovosti investice může investor před jejím uskutečněním podat návrh na konzultaci, na základě které MPO dospěje k závěru, zda investice musí být prověřena, či nikoliv. Konzultace může sloužit investorovi i jako jistá „pojistka“, že danou investici stát následně v rámci ex officio řízení neomezí, neboť jednou konzultovaná investice již nemůže být v budoucnu prověřována (vyjma případů poskytnutí nepravdivých či neúplných údajů). Konzultace je povinná v případě, kdy je cílovou osobou držitel licence pro celoplošné rozhlasové či televizní vysílání či vydavatel periodického tisku se souhrnným minimálním průměrným tištěným nákladem 100 000 výtisků za den.

5. Prověřovací řízení a sankce

V žádosti o povolení zahraniční investice a v návrhu na konzultaci se uvádí řada podrobných informací, např. údaje o vlastnické struktuře investora i cílové osoby, zdroj financování zahraniční investice, přímý i nepřímý

podíl na vlastnických a hlasovacích právech v cílové osobě nebo tomu odpovídajícímu vlivu před a po transakci, atd. Prověřovací řízení by mělo být ukončeno a investice posouzena do 90 dnů od zahájení řízení o prověření investice³, přičemž výsledkem bude buď souhlasné stanovisko MPO k investici, nebo omezující stanovisko k investici, které vydá MPO na základě usnesení vlády. Proti rozhodnutí, které bylo podmíněno usnesením vlády, nelze podat rozklad, ani je nelze přezkoumat v přezkumném řízení. Žalobě proti takovému rozhodnutí nebo žádosti o obnovu řízení, ve kterém bylo vydáno takové rozhodnutí, nelze přiznat odkladný účinek.

V případě nedodržení požadavků zákona je možné zahraničnímu investorovi uložit pokutu až do výše 1% z celkového čistého obratu za poslední ukončené účetní období nebo až do výše 50.000.000 Kč (pokud uskuteční zahraniční investici, aniž by podal žádost o povolení či nepodá povinný návrh na konzultaci), a pokutu až do výše 2% z celkového čistého obratu za poslední ukončené účetní období nebo až do výše 100.000.000 Kč (pokud nerespektuje zákaz dalšího trvání zahraniční investice nebo neplní stanovené podmínky). FDI zákon se neuplatní na investice dokončené před nabytím účinnosti FDI zákona.

Praktické dopady nové regulace

- ⇒ U investic do zákonem určených rizikových oblastí je zahraniční investor povinen získat předchozí povolení MPO (podobně jako v případě soutěžně-právních aspektů u UOHS).
- ⇒ Požadavky zákona je třeba zohlednit již v raném stádiu strukturování transakcí z důvodu časové náročnosti prověřovacího řízení (standardně 90 dnů, v komplikovaných případech i přes 5 měsíců) a rovněž promítnout do transakční dokumentace.
- ⇒ S ohledem na faktickou náročnost prověřovacího řízení (objem požadovaných vstupních informací) a výši hrozících sankcí v případě neplnění povinností stanovených zákonem by měl zahraniční investor zvážit možnost zajištění právního zastoupení již v rámci přípravy podkladů a jednání s MPO.
- ⇒ Požadavek na prověření zahraničních investic je nutné zohlednit již u aktuálně probíhajících transakcí, které nebudou dokončeny před nabytím účinnosti zákona (tedy před 1. květnem 2021).

Výše uvedené shrnutí představuje stručný popis zákona a souvisejících požadavků. V případě dotazů na praktické aspekty nové regulace se prosím obraťte na [Marii Talašovou](#), [Iva Jandu](#), nebo [Jana Jakoubka](#).

White & Case, s.r.o., advokátní kancelář
Na příkopě 14
110 00 Praha 1
Česká republika
T +420 255 771 111

Odkaz na White & Case uváděný v této publikaci znamená mezinárodní právní praxi sestávající z White & Case LLP (společnost typu „limited liability partnership“ registrovanou ve Státě New York) a dalších k ní přidružených společností a subjektů.

Tato publikace byla připravena pro naše klienty a jiné zájemce jako obecná informace. Publikace není a ani neusiluje o to být komplexní. Vzhledem k obecné povaze jejího obsahu nemůže být považována za právní poradenství.

© 2021 White & Case LLP

³ V některých případech až 165 dnů, např. pokud se jedná o složitý případ a návrh rozhodnutí se předkládá ke schválení vládě.